

HARTA E SHTEGUT KULTUROR CULTURAL TRAIL MAP MAPA KULTURNE STAZE

1. **Shtegu kulturor** fillon që nga qendra e qytetit, ku në anën perëndimore keni hotelin e parë të ndërtuar në vitin 1929, nga ku mund t'i shihni edhe bukuri e bëjshkëve të Rugovës, ndërsa në anën vjetore memorialin e demonstratave të vitit 1968. Shtegu vazhdon nga ana lindore përgjatë hotelit "Dukagjini", i ndërtuar në vitin 1956 ndërsa më lartë gjindet shtatorja e Nënë Terezës, mu përballë hotelit gjindet busti i heroit Shkelzen Haradinaj. Shtegu vazhdon në anën lindore të qytetit për të aritur tek sheshi "Haxhi Zeka", ku gjendet përmendorja e patriotit pejan Haxhi Zeka, ndërsa në anën e majtë gjendet konaku i Tahir Beut, ku është i vendosur muzeu etnografik.

2. **Konaku i Tahir Beut** - paraqet llojin më të bukur të shtëpisë vjetra të qytetit në Pejë. Shtepia paraqet një monument kulturor të ndërtuar nga mjeshtërit shqiptar në vitin 1800, ku së pari objekti ka qenë i vendosur në qendër të qytetit (ndërmjet objektit të komunës dhe postës), ndërsa në vitin 1960 iu ndërua lokacioni duke e vendosur në sheshin e tanishëm Haxhi Zeka. Kjo shtëpi antiqe me përbërjen e saj arkitektonike dhe funksionale të strukturës hapësinore-kompozicionale përkohje më këto tipare te shumë shtëpisë mesjetare të Pejës. Këtë lloj ndërtimi e karakterizuar kurora e kultimt e punuar nga druri, dritaret harmonike dhe dhinavina e sipërme.

3. **Shtatorja "Haxhi Zeka"** - Në sheshin Haxhi Zeka gjendet shtatorja e themeluesit të lëvizjes për mbrojtje dhe çlirim të trojeve shqiptare në vitin 1899, me emrin "Lidhja e Pejës" ose "Besa-Besa". Zejnel Abedin Mehmet Byberi, gjithashtu i quajtur në burimet arkivore-diplomatike Zejnel Efendi. Haxhi Zejnelli e shpesht Mulla Zeka, apo shkurt në mënyrë të populluar Haxhi Zeka, është njëri prej atdhetarëve më të shquar shqiptar të gjysmës së dytë të shekulit XIX dhe të fillimit të shekulit XX. Njihet si patriot dhe pjesëmarrës në shumë aktivitetë të rënësishme përsëri të shqiptarëve. Ishte ndër industrialistët e parë, i cili shkrua gjithë pasurinë e tij për çështjen kombëtare. U vra nga dora e armikut me 1902.

4. **Çarshia e Vjetër e Pejës** - Çarshia e Vjetër paraqet një zonë me trashëgimi kulturore. Çarshia e Vjetër është e njohur për rënësishme e zhvillimit ekonomik që ka ndikuar në qytetin e Pejës dhe në region, prandaj ka një vlerë të trashëgimisë e cilës identifikon zhvillimin e Pejës. Kjo zonë është ndërtuar gjatë kohës së Perandorisë Osmane në shk. XIV dhe ka qenë e përbërë nga 4 pjesë (Çarshia e madhe, Çarshia e Gatë, Okoli dhe Çarshia e Shatërvanit). Kanë qenë 960 dyqane të cilat kanë ushtruar zeje të ndryshme. Edhe tani në Çarshia gjinden disa nga këto dyqane në të cilat ushtronin jetet e tyre.

5. **Bajrakli Xhamia** - Në mes të Çarshisë së Vjetër gjendet "Bajrakli Xhamia" apo siç njihet ndryshe "Çarshi Xhamia" e ndërtuar në vitin 1471. Përvec arkitekturës ndërtimore, karakteristikë e kësaj xhamie është edhe stilizimi i mureve në kupolat e sajës.

6. **Hamami i Haxhi Beut** - është poashtu një nga objektet me vlera kulturore, i cili është e përfshirë në shtegun kulturor. Është objekt i ndërtuar në shk. XV, në kohën e Perandorisë Osmane, dhe është shfrytëzuar nga qytetarët si banje publike. Ka një histori mjaft të hidhur pasi që disa herë është tentuar të zhduken gjurmët e tij, mirëpo falë angazhimit të qytetarëve është ruajtur dhe tani funksionon si objekt për mbajtjen e ekspozitave të ndryshme.

7. **Xhamia e Defterdarit** - Shtegu vazhdon me vizitën e xhamisë më të vjetër në qytet - "Defterdarit", e cila poashtu ka qenë e djegur dhe në vitin 2009 është restauruar dhe tani gjendet në listën e objekteve të mbrojtura me ligji.

8. **Kurshumli Xhamia** - Gjendet jo larg xhamisë së "Defterdarit", xhami e cila është e ndërtuar në shk. XV dhe është njëra nga xhamitë më të bukura, gjatë restaurimit të së cilës janë gjetur themellet e vjetra, gjë që tregon se aty do të ketë qenë objekt shumë më i vjetër se që njihet nga histori.

9. **Mulliri Haxhi Zekës** - Shtegu vazhdon me vizitën e mullirit të Haxhi Zekës, si mulliri i parë i ndërtuar me ujë, që i përket periudhës së Austro-Hungariës, ku i gjithë regioni i kryer shërbimet e bluanjës së dritit dhe prodhimit të miellit. Mulliri është restauruar dhe është nën mbrojtje dhe shërben për ekspozita dhe vizita të ndryshme.

10. **Kulla** - po ashtu paraqësin një rëndësi në trashëgiminë kulturore të qytetit të Pejës. Në qytet dha rrëthinë gjenden shumë kulla, ku secila karakterizohet me një arkitekturë apo specifikë të veçur, të ndërtuara me një mjeshtërit shqiptar të njohur përgjatë gjithë kësaj historie. Shtegu kulturor përfshinë vizitën e 5 kullave më interesante në qytet, duke filluar nga kulla e Haxhi Zekës, Nitajve, Limanisë, Gockajve, të cilat mund t'i viziton edhe brenda dhe kulla e Zenel Beut, e cila njëherë është edhe kulla më e vjetër e qytetit të Pejës.

11. **Kisha Katolike Shën Katarina** - Pas vizitës së kullës së Zenel Beut, shtegu vazhdon me vizitën e kishës katolike "Shën Katarina" e ndërtuar mbi themellet e një kishë të vjetër të konfesionit katolik-shqiptar në vitin 1928. Si famulli kisha e "Shën Katarinës" ekziston që nga koncilii i parë i Arbërit (viti 1703 i udhëhequr nga Papa Klement). Kisha është e tipit basilikë, me tri anjata.

12. **Varrezat e Austro-Hungarezëve** - Janë varrezat mjaft të hershme që i takojn vitem 1900 - 1912. Në këto varrezat përvet që ka pasur të varrosur banorë nga Peja, poashtu janë të varrosur rrëth 50 ushtarë nga Austria dhe Hungaria te cilët kanë shërbyer në atë kohë në Pejë prej nga kua edhe njihen me emrin varrezat e Austro-Hungarezëve. Edhe pse tani nuk ka pasur hulumtime në këto varreza, pritet që në të ardhmen të bëhen dhe të nxirret historiia me detaile rrëth lashtësisë së këtyre varreza.

13. **Partikana e Pejës** - Shtegu kulturor vazhdon me vizitën e kishës ortodokse, e njohur si "Partikana e Pejës", e ndërtuar në fillim të shk. XIII, e cila gjendet në hyrje të Grykës së Rugovës. Është një ndër monumentet më të rënësishme të periuadës së vonshme bizantine në Evropë. Të katër ndërtesarat e objektit reflektojnë kulturën e lashtë bizantino-romake me një stil të veçantë të pikturave murale.

1. **Cultural trail** starts from the town center, where you'll find on the west side first hotel built in 1929, from where you can see the beauty of Rugova Mountains, while on the north side you'll find the 1968 demonstrations memorial. The trail continues along the east side by hotel "Dukagjini" built in 1956 and located above the statue of Mother Teresa and opposite the national hero Shkëllzen Haradinaj's monument. The trail continues on the eastern side of the city to reach "Haxhi Zeka" square, where you'll find Peja's patriot Haji Zeka memorial, while on the left side is Tahir Bey inn, which is used as ethnographic museum.

2. **Tahir Bey Old Traditional House** - represents the most beautiful type of old houses in the city of Peja. The house is a cultural monument built by Albanian masters in 1800. The building was first located in the city center (between the municipal building and post office), and in 1960 was honored by being re-located on the Haxhi Zeka square. This ancient house has its architectural composition and spatial structure and functional overlap with the compositional features of many medieval houses in Peja. This type of buildings are characterized by wooden roof crowns, wooden foldable windows and upper wooden balcony known as "divanhanë".

3. **Statue of "Haxhi Zeka"** - In the square is a statue of Haxhi Zeka, the founder of liberation and protection movement of the Albanian lands in 1899, with the name "League of Peja" or "Besa-Besa" (Besa is the famous Albanian promise that can not be broken). Mehmet Byberi Zejnel Abedin, also found in archival-diplomatic sources as Zejnel Efendi, Haji Zejnelli, Mulla Zeka, as well as how they popularly called him Haxhi Zeka, is one of the most prominent Albanian patriots of the second half of the XIX century and the beginning of the XX century. Recognized as a patriot and a participant in many important activities for our national cause. Was among the first industrialists, spending and investing all his assets to the national cause. He was killed by the hand of the enemy in 1902.

4. **Peja Old Bazaar** - Old Bazaar area is a part of Peja's cultural heritage. Old Bazaar is known for the importance of economic development that has affected the city of Peja and the whole region, and therefore has a heritage value which identifies development of Peja. This area was built during the Ottoman Empire in XIV century and was composed of four parts: Great Bazaar, Long Bazaar, Okol (the part at the end of Bazaar) and Fountain Bazaar. There were 960 stores using different crafts. Even today in Great Bazaar you can find some of these artisanal stores that carry on with their traditional crafts.

5. **Bajrakli Mosque** - In the middle of the Old Bazaar is "Bajrakli Mosque" or otherwise known as "Bazaar Mosque" built in 1471. Besides buildings architecture, beautiful characteristic of this mosque are also styling in its cupolas/domes.

6. **Haxhi Beys Hamam** - is also one of the objects of cultural value, which is part of Peja's cultural trail. Object is built in the XV century, at the time of the Ottoman Empire, and is used by citizens as a public bath. There is a bitter history of Hamam, after several attempts of its disappearance, but thanks to citizen engagement it is saved, maintained and now is used as a space hosting various exhibitions.

7. **Defterdars Mosque** - The path continues with a visit to the oldest mosque in the city - "The Mosque of Defterdar", which was also burned and was restored in 2009 and now is on the list of sites protected by law.

8. **Kurshumli Mosque** - is located not far from the Defterdars Mosque. It was built in XV century and is one of the most beautiful mosques, during the restoration of the mosque, old foundations were found, which indicates that this object is much older than that recognized or marked by history.

9. **Haxhi Zeka's Mill** - The path continues with a visit to the Haxhi Zeka's mill, as the first industrial water mill, which belongs to the Austro-Hungarian period, where the whole region has used mills services for grinding grain and other flour products. Mill has been restored, it is under protection and serves for various exhibitions and visits.

10. **Kullat (Towers/residential dwellings)** also represent an important cultural heritage of the city of Peja. In the city and its environs are many kullas, each characterized by a specific architecture, built with a great masonry of well known Albanian masters of stone carving.

Cultural trail includes visiting the most interesting of 5 kullas/towers in the city, starting from the Kulla of Haxhi Zeka, Nitaj's Kulla, Limanis Kulla, Gockaj's Kulla, which can also be visited inside and Zejnel Beys Kulla, which is also known as the oldest tower the city of Peja.

11. **Catholic Church "Saint Katarina"** - After visiting Zejnel Beys Kulla, the path continues with the visit to the "St. Katarina" Catholic Church, built on the foundations of an old church of Albanian Catholic confection in 1928. As the parish church "St. Katerina" exists from the Arbers First Council (year 1703 led by Pope Clement). Church is a three-nave basilica type.

12. **Austro-Hungarian Cemetery** - early dated graves that belong to years from 1900 to 1912. In this cemetery except that there were buried old Peja citizens, there are also buried about 50 Austro-Hungarian soldiers that have served their time in Peja from where the cemetery took its name from. Even though no research has been conducted on these cemeteries, it is expected in the near future to find out more details about the ancient history of these cemeteries.

13. **Patriarchate of Peja** - Cultural path continues with the visit to the Orthodox Church, known as "Patriarchate of Peja", built in the early XIII century, which is located at the entrance of the Rugova Gorge. It is one of the most important monuments of the late Byzantine period in Europe. The four buildings of the facility reflect the ancient Roman-Byzantium culture of a particular style of wall paintings and its frescoes.

Qendra e Qytetit / City Center

Konaku i Tahir Beut / Tahir Beu Museum

Bajrakli Xhamia / Bajrakli Mosque

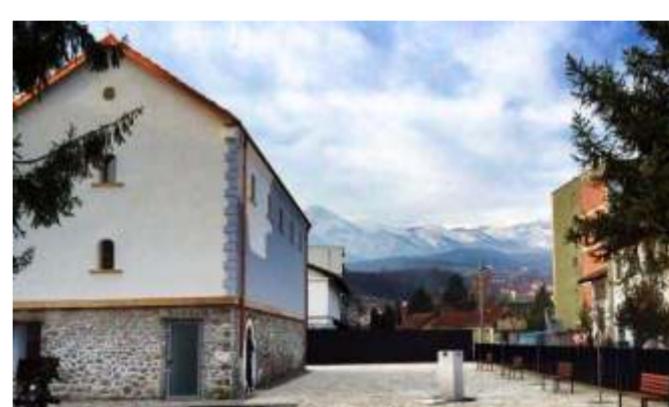
Shtatorja e Haxhi Zekës / Haxhi Zeka statue

Hamami / Hammam

Kulla e Zenel Beut / Zenel Beu stone house

Multiri i Haxhi Zekës / Haxhi Zeka Mill

Kisha Katolike / Catholic Church

HARTA E SHTEGUT KULTUROR CULTURAL TRAIL MAP MAPA KULTURNE STAZE

KOMUNA E PEJËS
MUNICIPALITY OF PEJA
OPŠTINA PEĆ

Drejtori i përvillës Ekonomik - Sektori i Turizmit
Directorate for Economic Development - Tourism Sector
Direktorat za ekonomski razvoj - Sektor za turizam
www.pejatourism.org | pejatourism@yahoo.com | +381 39 423 949
Rr. / Str : Mbretëresha Teuta No.59 | 30000 Peja